

Bruksela, dnia 11 grudnia 2016 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 115 / 2016

Sprawozdanie nt. inauguracji przez Komisję Europejską Europejskiego Korpusu Solidarności – nowej inicjatywy dla młodych ludzi

Bruksela, 7 grudnia 2016 r.

1. Inauguracja Europejskiego Korpusu Solidarności

Komisja Europejska zainauguowała w dniu 7 grudnia br. – zaledwie dwa miesiące po zapowiedzi przewodniczącego Jeana Claude'a Junckera – Europejski Korpus Solidarności. Jest to pierwszy rezultat działań wskazanych jako priorytetowe w planie z Bratysławy. Od dnia 7 grudnia br. młodzi ludzie w wieku od 18 do 30 lat mogą zaangażować się w działania na rzecz społeczeństwa w całej UE oraz uzyskać wartościowe doświadczenia i umiejętności potrzebne do podjęcia pracy zawodowej. Komisja przedstawiła także szereg środków **na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, poprawy i modernizacji edukacji, zwiększenia inwestycji w umiejętności młodych ludzi oraz poszerzenia możliwości podejmowania nauki lub studiów za granicą**.

Przewodniczący Komisji Europejskiej **Jean-Claude Juncker** powiedział: „Europejski Korpus Solidarności zapewni nowe możliwości młodym ludziom pragnącym wnieść znaczący wkład na rzecz społeczeństwa oraz wyrazić solidarność z innymi – postawę, którą należy propagować na świecie i w Unii Europejskiej. Solidarność zawsze stanowiła dla mnie esencję idei Unii Europejskiej. To co łączy Europę, to nie traktaty ani interesy przemysłowe i gospodarcze, lecz wartości. A wolontariusze wcielają w życie europejskie wartości każdego dnia”.

Przetawione wnioski po raz pierwszy łączą na szczeblu unijnym różne formy działania, którym przyświeca wspólny cel: tworzenie nowych możliwości ludzi młodych.

- **Europejski Korpus Solidarności**

Członkowie Europejskiego Korpusu Solidarności będą mogli uczestniczyć w projektach z zakresu wolontariatu bądź z zakresu rozwoju zawodowego (takich jak praktyki, przyuczenie do zawodu lub praca zawodowa) przez okres od 2 do 12 miesięcy.

Będą mogli zaangażować się w wiele różnych działań w obszarach takich jak: edukacja, ochrona zdrowia, integracja społeczna, pomoc przy dystrybucji żywności, budowa schronisk, przyjmowanie, wspieranie i integracja imigrantów i uchodźców, ochrona środowiska naturalnego lub zapobieganie klęskom żywiołowym. Osoby pragnące przyłączyć się do Europejskiego Korpusu Solidarności muszą zadeklarować swoje zaangażowanie w realizację misji Korpusu oraz przestrzegać jego zasad. Każda z organizacji uczestniczących musi zobowiązać się do przestrzegania Karty Europejskiego Korpusu Solidarności, w której określono prawa i obowiązki na wszystkich etapach uczestnictwa w tej inicjatywie.

Od dnia 7 grudnia br. zainteresowane osoby w wieku od 17 do 30 lat mogą zarejestrować się na stronie internetowej Europejskiego Korpusu Solidarności: <http://europa.eu/solidarity-corps>. Osoby biorące udział w projektach muszą mieć co najmniej 18 lat. Założeniem Europejskiego Korpusu Solidarności jest to, aby do 2020 r. w jego szeregi wstąpiło pierwsze 100 tys. młodych Europejczyków.

- **Gwarancja dla młodzieży**

Zwalczanie bezrobocia osób młodych jest jednym z najważniejszych priorytetów UE. Wspieranie zatrudnienia jest przedmiotem wspólnego zainteresowania państw członkowskich, a Komisja pomaga im w tych staraniach za pomocą szeregu strategii politycznych i działań.

W tym celu trzy lata temu uruchomiono program unijnej gwarancji dla młodzieży oraz Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych. Od 2013 r. liczba młodych bezrobotnych w UE spadła o 1,6 mln, a liczba młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nie szkolącej się zmniejszyła się o 900 tys. Te trendy sugerują, że gwarancja dla młodzieży wspierana przez Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych przyczynia się do poprawy sytuacji. Około 9 mln młodych ludzi przyjęło ofertę i w większości przypadków była to oferta zatrudnienia.

Aby zapewnić pełne i trwałe wdrożenie gwarancji dla młodzieży oraz wdrożyć tę inicjatywę w regionach, gdzie najbardziej jest potrzebna, Komisja zaproponowała niedawno zwiększenie puli dostępnych środków o dotkowne 2 mld euro. Pozwoli to objąć gwarancją dla młodzieży całą Europę i wesprzeć do 2020 r. dodatkowy milion młodych osób.

- **Mobilność w czasie praktyk zawodowych**

Należy również zwiększyć szanse młodzieży na zatrudnienie. Nauka i studia w innym kraju oferują młodym ludziom dużą wartość dodaną, jeśli chodzi o rozwijanie umiejętności, poprawę możliwości kariery zawodowej oraz wzmocnienie obywatelstwa europejskiego. Z możliwości tych powinno korzystać więcej młodych ludzi, pochodzących ze wszystkich warstw społecznych.

W związku z tym Komisja rozszerzy program Erasmus+ o inicjatywę **ErasmusPro** służącą wspieraniu długoterminowych staży zawodowych za granicą. Komisja przedstawi również propozycję **ram jakości dla staży zawodowych**, określających najważniejsze zasady opracowywania i realizacji staży zawodowych na wszystkich szczeblach. W 2017 r. powstanie służba wspierająca przyuczanie do zawodu zgodnie z zapotrzebowaniem. Jej pomoc będzie kierowana do państw wprowadzających lub reformujących system staży zawodowych.

- **Zapewnienie wysokiej jakości edukacji**

W ramach ogłoszonych środków Komisja przedstawiła szereg działań mających pomóc państwom członkowskim w zapewnianiu wszystkim młodym ludziom wysokiej jakości edukacji. Tylko taka edukacja umożliwi bowiem zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do pełnego udziału w życiu społecznym, reagowania na nowe możliwości i podejmowania wyzwań związanych z globalizacją i zmianami technologicznymi.

- **Kontekst**

W swoim orędziu o stanie Unii z 2016 r. przewodniczący Komisji Europejskiej **Jean-Claude Juncker** zapowiedział zamiar zwiększenia wysiłków na rzecz młodzieży. Zapowiedział przede wszystkim stworzenie Europejskiego Korpusu Solidarności – inicjatywy będącej elementem szerszego programu działań zmierzających do większej integracji młodych ludzi w społeczeństwie: „Nie mogę uznać i nigdy nie uznaję za normalne tego, że Europa jest i pozostaje kontynentem bezrobocia młodzieży. Nie mogę też pogodzić się z faktem, że pokolenie urodzonych między rokiem 1980 a 2000, tzw. pokolenie Y, może być pierwszym od 70 lat pokoleniem biedniejszym niż ich rodzice.[...] Będziemy kontynuować realizację programu gwarancji dla młodzieży w całej Europie, poprawiając kwalifikacje Europejczyków i docierając do najbardziej potrzebujących młodych ludzi i regionów.”

Podczas szczytu w Bratysławie, który odbył się dnia 16 września 2016 r., szefowie państw i rządów 27 państw członkowskich potwierdzili swoje zaangażowanie w walkę z bezrobociem młodzieży oraz w tworzenie nowych możliwości dla ludzi młodych. W planie z Bratysławy

wskazano konkretne oczekiwane rezultaty i terminy ich osiągnięcia, aby *zapewnić wszystkim obiecującą przyszłość gospodarczą, zachować nasz styl życia i zagwarantować młodzieży więcej możliwości*. Rada zobowiązała się m.in., że do końca roku podejmie *decyzj[ę]* w sprawie unijnego wsparcia dla państw członkowskich w zakresie walki z bezrobociem wśród młodzieży oraz *decyzj[ę]* w sprawie wzmocnienia unijnych programów skierowanych do młodzieży.

W dniu 4 października 2016 r. Komisja przedstawiła [sprawozdanie](#) dotyczące głównych osiągnięć gwarancji dla młodzieży i Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych od momentu ich uruchomienia w 2013 r.

- **Dodatkowe informacje**

Strona Europejskiego Korpusu Solidarności: <https://ec.europa.eu/info/eu-solidarity>

Stockshots European Voluntary Service:

<http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?sitelang=en&ref=I129949>

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW INWESTOWANIE W MŁODZIEŻ EUROPY COM (2016) 940:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1481537430546&uri=CELEX:52016DC0940>

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW POPRAWA I MODERNIZACJA EDUKACJI COM (2016) 941:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1481537610909&uri=CELEX:52016DC0941>

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW EUROPEJSKI KORPUS SOLIDARNOŚCI COM (2016) 942:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1481537850173&uri=CELEX:52016DC0942>

2. Pytania i odpowiedzi na temat Europejskiego Korpusu Solidarności

- **Jaka idea przyświeca utworzeniu Europejskiego Korpusu Solidarności?**

Unia Europejska została zbudowana w oparciu o zasadę solidarności: solidarności między obywatelami, solidarności między państwami członkowskimi ponad ich granicami oraz solidarności w działaniach Unii, zarówno na jej obszarze, jak i poza nim. Solidarność jest wspólną wartością, która jest silnie odczuwana w społeczeństwie europejskim.

Jak powiedział przewodniczący **Juncker** w swoim [orędziu o stanie Unii w 2016 r.](#), zapowiadając utworzenie Korpusu: „Często najchętniej okazujemy solidarność w obliczu sytuacji wyjątkowych. Gdy w Portugalii płonęły wzgórza, to włoskie samoloty gasiły płomienie. Gdy powodzie spowodowały przerwy w dostawach prądu w Rumunii, to dzięki szwedzkim generatorom prądu zapalono ponownie światła. W tym samym duchu Komisja proponuje dziś utworzenie Europejskiego Korpusu Solidarności”.

Celem Europejskiego Korpusu Solidarności jest stworzenie młodym ludziom możliwości uczestnictwa w różnego rodzaju działaniach solidarnościowych, które prowadzone są w całej UE podczas sytuacji kryzysowych. Uczestnictwo nie tylko będzie korzystne dla młodzieży, ale również wesprze organy krajowe i lokalne, organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa w ich staraniach mających na celu sprostanie rozmaitym wyzwaniom i kryzysom.

- **Czym jest Europejski Korpus Solidarności?**

Organizacje prowadzące działania oparte na zasadzie solidarności, finansowane przez Komisję – władze lokalne, organizacje pozarządowe lub przedsiębiorstwa – mogą rekrutować młodych ludzi do swoich projektów z zakresu wolontariatu lub rozwoju zawodowego (praca, staż, szkolenie bądź praktyki zawodowe), pod warunkiem że spełniają one kryteria pozwalające im zostać organizacją przyjmującą i podpiszą Kartę Europejskiego Korpusu Solidarności.

W ramach Korpusu Solidarności Komisja ustanawia dwa rodzaje projektów dla młodzieży. Młodzi ludzie w wieku 18-30 lat mogą uczestniczyć przez okres od dwóch do dwunastu miesięcy w:

- **projektach z zakresu wolontariatu** oferujących możliwości wolontariatu w pełnym wymiarze godzin, połączonego z otrzymaniem grantu; lub
- **projektach z zakresu rozwoju zawodowego** dających możliwość znalezienia zatrudnienia, odbycia stażu lub praktyk zawodowych w całej gamie sektorów.

- **Jakiego rodzaju działania będzie prowadzić Korpus?**

Członkowie Europejskiego Korpusu Solidarności będą mogli zaangażować się w wiele różnych działań w obszarach takich jak: edukacja, ochrona zdrowia, integracja społeczna, pomoc przy dystrybucji żywności, budowa schronisk, przyjmowanie, wspieranie i integracja imigrantów i uchodźców, ochrona środowiska naturalnego i zapobieganie klęskom żywiołowym (z wyjątkiem natychmiastowego reagowania na klęski, w przypadku których wymagane są bardziej specjalistyczne umiejętności i szkolenia).

Członkowie Europejskiego Korpusu Solidarności będą kontaktowani z organizacjami pozarządowymi (NGO), władzami lokalnymi i krajowymi lub prywatnymi przedsiębiorstwami, które szukają wsparcia dla swojej działalności.

Członek Korpusu może uczestniczyć w projekcie z zakresu wolontariatu (filar dotyczący wolontariatu) bądź też w celu odbycia stażu, praktyk zawodowych lub podjęcia pracy zawodowej (filar dotyczący pracy zawodowej). W każdym przypadku czas trwania projektu wynosi od 2 do 12 miesięcy.

- **Kto może zarejestrować się jako członek Europejskiego Korpusu Solidarności?**

Każda osoba w wieku od 17 do 30 lat, będąca obywatelem UE lub legalnie przebywająca w UE, może zarejestrować się w Europejskim Korpusie Solidarności. Osoby biorące udział w projektach solidarnościowych muszą mieć co najmniej 18 lat.

Osoby zainteresowane działalnością w ramach filaru zawodowego muszą być obywatelami UE, Norwegii lub Islandii. W ramach filaru dotyczącego wolontariatu, w pierwszej fazie funkcjonowania Europejskiego Korpusu Solidarności, młodzi ludzie mogą rejestrować się, jeśli przebywają legalnie w UE lub w Islandii, Liechtensteinie, Norwegii, Turcji lub w Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii, lub jeśli mają obywatelstwo tych państw.

Europejski Korpus Solidarności jest otwarty dla wszystkich młodych ludzi, bez względu na to, czy w tej chwili się uczą, szkolą, czy są zatrudnieni, czy też bezrobotni. Kluczowe znaczenie ma motywacja.

Osoby pragnące przyłączyć się do Europejskiego Korpusu Solidarności muszą zaakceptować deklarację misji Korpusu oraz przestrzegać jego zasad. Opierają się one na podstawowych wartościach UE, takich jak solidarność, poszanowanie ludzkiej godności i praw człowieka oraz promowanie sprawiedliwego i równego społeczeństwa opartego na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości. Członkowie będą przyczyniać się do wzmocnienia solidarności między ludźmi przy jednoczesnym poszanowaniu ich kultury i tradycji.

- **Jak to działa?**

Rejestracja jest prosta i można ją przeprowadzić na specjalnej stronie internetowej, za pośrednictwem Europejskiego Portalu Młodzieżowego: www.europa.eu/solidarity-corps

Podczas rejestracji członkowie będą musieli podać dane osobowe, określić obszary zainteresowania i zdecydować, czy chcą zaangażować się w wolontariat, w działalność zawodową, czy też w obydwie rodzaje aktywności.

- **Czy rejestracja gwarantuje uczestnictwo w projekcie?**

Nie, rejestracja nie gwarantuje uczestnictwa w projekcie, gdyż będzie to z pewnością zależeć od dostępności projektów oraz stopnia zainteresowania kandydatów. Zasadniczo, im ludzie są bardziej otwarci na różne rodzaje działań i im więcej krajów docelowych biorą pod uwagę, tym większą mają szansę na udział w projekcie.

Obywatele państw trzecich – nawet jeśli kwalifikują się do rejestracji w ramach filaru dotyczącego wolontariatu – mogą nie posiadać wszystkich praw i zezwoleń potrzebnych do przebywania w innym państwie UE przez okres trwania projektu. To organizacje uczestniczące są odpowiedzialne za zadbanie o to, by każda osoba, którą chcą włączyć do udziału w projekcie, miała takie prawa i zezwolenia.

- **Czy członkowie Korpusu mogą zdecydować, dla jakiej organizacji będą pracować?**

Po zarejestrowaniu się przez członków organizacje będą mogły znaleźć ich profil, szukając kandydatów do uczestnictwa w projektach solidarnościowych. Członkowie będą mogli odrzucać oferty składane przez organizacje.

- **Czy organizacje mogą pobierać pieniądze od członków za włączenie ich do projektu?**

Nie. Ani organizacje uczestniczące ani organizacje pośredniczące nie mogą domagać się od członka Europejskiego Korpusu Solidarności jakiegokolwiek wkładu finansowego lub opłat w związku z udziałem w projekcie.

- **Jakie koszty są pokrywane?**

W przypadku wyjazdu w ramach *wolontariatu* zazwyczaj pokrywane będą koszty utrzymania, takie jak żywność, zakwaterowanie oraz kieszonkowe, a także koszty podróży i ubezpieczenia.

W przypadku działalności *zawodowej* (pracy, stażu lub praktyk zawodowych) podpisywane będą umowy o pracę i udzielane będzie wsparcie finansowe na podróż (podróż i zakwaterowanie przed rozmową kwalifikacyjną, dodatek z tytułu przeniesienia oraz dodatek na podróż powrotną). Ponadto możliwe będzie częściowe pokrycie kosztów uznawania kwalifikacji, jeżeli taka procedura będzie niezbędna, by podjąć pracę w innym kraju. Faktyczny zakres pokrywanych kosztów może różnić się w poszczególnych przypadkach.

W przypadku umów o pracę warunki wynagrodzenia będą ustalane zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz układami zbiorowymi obowiązującymi w kraju, w którym ma być wykonywana praca.

W przypadku staży i praktyk zawodowych przysługiwać będą diety. Na wyjazdach związanych z zawarciem umowy o pracę członek Korpusu zostanie objęty systemem publicznych ubezpieczeń zdrowotnych w kraju oddelegowania.

- **A co z ubezpieczeniem społecznym i zakresem ubezpieczenia członków?**

W przypadku działalności zawodowej (zatrudnienia, staży lub praktyk zawodowych) zostanie podpisana umowa o pracę, a zatem stosowane będzie krajowe prawo pracy i przepisy z zakresu ochrony socjalnej, a także zapewniony będzie dostęp do krajowego systemu ubezpieczeń zdrowotnych. Dodatkowe ubezpieczenie z tytułu odpowiedzialności cywilnej i ubezpieczenie NNW pokrywane jest przez członków we własnym zakresie.

W przypadku *wolontariatu* członkowie będą obejmowani ubezpieczeniem pokrywającym koszty leczenia, ewakuacji i repatriacji, od odpowiedzialności cywilnej, utraty lub kradzieży dokumentów podróży i biletów, a także ubezpieczeniem na życie.

- **W jakiego rodzaju działaniach będą uczestniczyć członkowie Europejskiego Korpusu Solidarności?**

Członkom Europejskiego Korpusu Solidarności oferowana będzie możliwość uczestnictwa w różnego rodzaju działaniach. Mogą być one powiązane z usługami świadczonymi w interesie ogólnym i mogą obejmować takie obszary, jak:

- Obywatelstwo i uczestnictwo demokratyczne
- Środowisko naturalne i ochrona przyrody
- Zdrowie i dobrostan

- Kształcenie i szkolenie
- Zatrudnienie i przedsiębiorczość
- Kreatywność i kultura
- Wychowanie fizyczne i sport
- Pomoc społeczna i dobrobyt
- Przyjmowanie i integracja uchodźców i migrantów
- Zapobieganie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków

Wyklucza się udział w natychmiastowym reagowaniu na katastrofy – na przykład w walce z pożarami lasów lub w miejskich akcjach poszukiwawczo-ratowniczych, ponieważ działania te wymagają wysoko wykwalifikowanych specjalistów. Gdyby jednak, przykładowo, jakaś lokalna społeczność wiejska chciała zmniejszyć ryzyko pożarów lasów poprzez utworzenie pasa przeciwpożarowego, członkowie Europejskiego Korpusu Solidarności mogliby wnieść wartościowy wkład w te prace.

- **Dokąd mogą zostać wysłani członkowie Europejskiego Korpusu Solidarności?**

Projekty będą realizowane we wszystkich 28 państwach członkowskich UE. W zależności od tego, z którego programu UE finansowany będzie projekt, pod uwagę będą brane również inne kraje (na przykład Islandia, Norwegia, Turcja, Liechtenstein lub Była Jugosłowiańska Republika Macedonii).

- **Jakiego rodzaju świadectwa będą wydawane?**

Członkowie Europejskiego Korpusu Solidarności będą uprawnieni do otrzymania świadectwa Europejskiego Korpusu Solidarności po zakończeniu uczestnictwa w projekcie. Będzie stanowiło ono dowód ich zaangażowania w ogólnoeuropejskie zobowiązanie do stawienia czoła wyzwaniom społecznym i w zaangażowanie na rzecz zmian. To zaangażowanie, otwartość na innych ludzi i kultury oraz umiejętności zdobyte w ramach działalności Europejskiego Korpusu Solidarności przyciągną również uwagę pracodawców szukających młodych ludzi o takim profilu.

- **Jakie organizacje mogą uczestniczyć w działaniach Korpusu?**

Organizacją uczestniczącą mogą stać się różnego rodzaju organizacje, takie jak organizacje pozarządowe, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, a także władze krajowe i lokalne. Wszystkie organizacje będą musiały spełniać wysokie normy jakości i podpisać Kartę Europejskiego Korpusu Solidarności

Organizacje zarejestrowane już w ramach wolontariatu europejskiego są z zasady automatycznie akredytowane.

W ramach filaru dotyczącego pracy zawodowej organizacje i przedsiębiorstwa mogą zdecydować się na skorzystanie z usług pośrednika, na przykład publicznych służb zatrudnienia.

Po uzyskaniu zgody zgodnie z właściwym unijnym programem finansowania, organizacja uczestnicząca może szukać potencjalnych pracowników, stażystów, praktykantów lub wolontariuszy do swoich działań solidarnościowych.

Każda z organizacji uczestniczących musi zaakceptować deklarację misji Europejskiego Korpusu Solidarności i przestrzegać jego zasad oraz zobowiązać się do przestrzegania Karty Europejskiego Korpusu Solidarności, w której określono prawa i obowiązki na wszystkich etapach uczestnictwa w tej inicjatywie.

- **W jaki sposób będzie finansowany Europejski Korpus Solidarności?**

Europejski Korpus Solidarności jest finansowany za pomocą istniejących unijnych programów finansowania poprzez zaproszenia do składania wniosków, z wykorzystaniem istniejących zasobów finansowych w ramach [programu ERASMUS +](#), [programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych \(EaSI\)](#), [programu LIFE](#), [Funduszu Azylu, Migracji i Integracji](#), [programu „Zdrowie”](#), [programu „Europa dla Obywateli”](#), [Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego](#) oraz [Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich](#). Organizacje uczestniczące będą mogły ubiegać się o finansowanie z tych programów; przyznawanie dotacji będzie odbywać się zgodnie z zasadami oceny każdego programu.

- **Kiedy Europejski Korpus Solidarności rozpocznie działalność i jakich wyników oczekuje się w związku z jego funkcjonowaniem?**

W dniu 7 grudnia 2016 r. zainteresowanym młodym ludziom udostępniono możliwość rejestrowania się na Europejskim Portalu Młodzieżowym: www.europa.eu/solidarity-corps. Dobieranie uczestników i organizacji uczestniczących powinno rozpocząć się wiosną 2017 r., a wyjazdy w ramach projektów powinny rozpocząć się w czerwcu 2017 r.

Celem Europejskiego Korpusu Solidarności jest to, aby do końca 2020 r. w jego szeregi wstąpiło pierwsze 100 tys. młodych Europejczyków.

Opracowała:
Dr Magdalena Skulimowska¹

¹ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.

Bruksela, dnia 7.12.2016 r.
COM(2016) 940 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

INWESTOWANIE W MŁODZIEŻ EUROPY

INWESTOWANIE W MŁODZIEŻ EUROPY

Obecnie w granicach Unii Europejskiej powstaje 29. państwo. Państwo, w którym żyją ludzie bez pracy. Państwo, w którym młodzi ludzie stali się bezrobotnymi; państwo, w którym widzimy ludzi wykluczonych, odrzuconych, odsuniętych na boczny tor. Chciałbym, żeby to 29. państwo stało się znowu normalnym państwem.

Jean-Claude Juncker,

Przemówienie inauguracyjne wygłoszone podczas sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego, 15 lipca 2014 r.

Oprócz przeznaczenia środków na poprawę warunków życia za granicą, musimy też znaleźć środki finansowe, by móc odpowiednio reagować w przypadku kryzysów humanitarnych na naszym terytorium. Ale przede wszystkim powinniśmy inwestować w młodych ludzi. Nie mogę uznać i nigdy nie uznaję za normalne tego, że Europa jest i pozostaje kontynentem bezrobocia młodzieży. Nie mogę też pogodzić się z faktem, że pokolenie urodzonych między rokiem 1980 a 2000, tzw. pokolenie Y, może być pierwszym od 70 lat pokoleniem biedniejszym niż ich rodzice. Oczywiście zaradzenie temu problemowi jest przede wszystkim zadaniem rządów krajowych. Jednak Unia Europejska może wspierać ich wysiłki.

Jean-Claude Juncker,

Orędzie o stanie Unii, 14 września 2016 r.

W projekcie europejskim chodzi o budowanie lepszej przyszłości dla obywateli Europy. Oznacza to również inwestowanie w młodych ludzi, stwarzanie dla nich nowych możliwości i udzielanie im pomocy w wykorzystywaniu tych szans. Chodzi o zapewnienie młodzieży możliwie najlepszego startu życiowego poprzez inwestowanie w wiedzę, umiejętności i doświadczenie młodych ludzi, pomaganie im w znalezieniu pierwszej pracy lub w szkoleniu prowadzącym do jej uzyskania, jak również poprzez sprawienie, by ich głos mógł być słyszalny w Europie. Takie inwestowanie w młodych ludzi tworzy fundament dla sprawiedliwego, otwartego i demokratycznego społeczeństwa, mobilności społecznej i integracji oraz zrównoważonego wzrostu i zatrudnienia.

1. Pilna potrzeba inwestowania w młodzież Europy

W ciągu ostatnich lat sytuacja młodych ludzi pod wieloma względami się poprawiła: bezrobocie młodzieży spadło z rekordowego poziomu 23,9 % w 2013 r. do 18,5 % w 2016 r., a w ciągu tylko zeszłego roku zmniejszyło się o ponad 10 %. Odsetek osób wcześniej kończących naukę spadł z 17 % w 2002 r. do 11 % w 2015 r. Odsetek osób w wieku od 32 do 34 lat z wykształceniem wyższym wzrósł z 23,6 % w 2002 r. do 38,7 % w 2015 r.

Kryzys dotknął jednak boleśnie młodą część społeczeństwa i walka z bezrobociem młodzieży wciąż pozostaje priorytetem. W Unii jest ponad 4 mln młodych bezrobotnych. Młodzi Europejczycy odczuli ciężar kryzysu ekonomicznego, a wielu z nich nadal znajduje się w trudnej sytuacji. Poziom bezrobocia młodzieży w Unii nadal dwukrotnie przewyższa ogólny poziom bezrobocia, a w niektórych państwach członkowskich przekracza 40 %. Liczby te nie dają pełnego obrazu rzeczywistości, gdyż wielu młodych ludzi nie rejestruje się jako osoby bezrobotne i nie poszukuje pracy, co jest spowodowane przez różne czynniki, w tym obowiązki rodzinne lub problemy zdrowotne, lecz również zniechęcenie i brak motywacji do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna. W sumie około 6,6 mln młodych

ludzi pozostaje nieobjętych zatrudnieniem, kształceniem ani szkoleniem (NEET), przy czym niektórzy znajdują się w takiej sytuacji od wielu lat.

Innym powodem do niepokoju są: fakt, że wysokiej jakości kształcenie nie jest jeszcze codziennością dla wszystkich uczących się, oraz fakt, że wielu uczniów posiada niskie umiejętności podstawowe. 11 % młodych ludzi zakończyło naukę zbyt wcześnie i bez uzyskania formalnych kwalifikacji. Brak formalnych kwalifikacji zmniejsza ich szanse na znalezienie zatrudnienia. Około 60 % „osób, które wcześniej zakończyły naukę” jest bezrobotnych lub biernych zawodowo. W przypadku młodych ludzi ze środowisk migracyjnych (którzy stanowią coraz większy odsetek młodych ludzi w państwach członkowskich UE¹) średnie prawdopodobieństwo wczesnego zakończenia nauki oraz znalezienia się w kategorii młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się jest większe². Według najnowszych danych PISA odsetek uczniów wykazujących bardzo niskie umiejętności w zakresie nauk ścisłych i czytania stale wzrasta. W dziedzinie nauk ścisłych odsetek uczniów osiągających słabe wyniki wzrósł o cztery punkty procentowe (z 16,6 % w 2012 r. do 20,6 % w 2015 r.), natomiast w przypadku czytania wzrósł on o niemal dwa punkty procentowe (z 17,8 % w 2012 r. do 19,7 % w 2015 r.). Odsetek uczniów osiągających słabe wyniki w matematyce był niezmiennie jeszcze wyższy (22,2 % w 2015 r., co oznacza niewielki wzrost z 22,1 % w 2012 r.). Jest to poważny krok wstecz, który uwypukla pilną potrzebę przeglądu zasad funkcjonowania europejskich systemów kształcenia. Ponad 20 % uczniów ma trudności z rozwiązaniem prostych zadań matematycznych. Z kolei ponad 16 % ma problemy z naukami ścisłymi, a ponad 17 % ma trudności z czytaniem³. Zaledwie jeden młody człowiek na czterech zadeklarował, że nabył umiejętności w zakresie technologii cyfrowej w drodze kształcenia formalnego. W grupie uczniów uzyskujących słabe wyniki występuje nadreprezentacja dzieci będących w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, co prowadzi do ryzyka przeniesienia ubóstwa i wykluczenia społecznego z pokolenia na pokolenie⁴.

Taka sytuacja powoduje, że wielu młodych ludzi nie patrzy z optymizmem w przyszłość. 57 % młodego pokolenia uważa, że młodzi ludzie są wykluczeni z życia gospodarczego, społecznego i demokratycznego⁵. Jednocześnie są oni chętni do społecznego zaangażowania i udziału w życiu społecznym. Sytuacja i perspektywy młodych ludzi nie są kompatybilne ze społeczną gospodarką rynkową Europy oraz priorytetami Komisji zakładającymi zwiększenie zatrudnienia, wzrost gospodarczy i inwestycje. Przewodniczący Juncker zwrócił uwagę w orędziu o stanie Unii Europejskiej na ryzyko, że pokolenie osób urodzonych między rokiem 1980 a 2000, tzw. pokolenie Y, może być pierwszym od 70 lat pokoleniem biedniejszym niż ich rodzice. Ma to również związek z szerszymi przemianami gospodarczymi i demograficznymi w społeczeństwach europejskich oraz z podziałem bogactw i szans

¹ W 2014 r. młodzi ludzie urodzeni za granicą lub urodzeni w danym państwie, ale mający rodzica pochodzącego z zagranicy, stanowili 20 % unijnych obywateli w wieku 15–29 lat (Eurostat, 2014 r.). W 2015 r. ponad cztery piąte (83 %) osób pierwszy raz ubiegających się o azyl w państwach UE-28 miało mniej niż 35 lat.

² Niemal 25 % obywateli państw trzecich w wieku 18–24 lat wcześniej kończy naukę, podczas gdy odsetek ten utrzymuje się na poziomie ok. 10 % wśród młodych ludzi mieszkających w państwie, którego są obywatelami. Odsetek młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się jest wyższy w przypadku obywateli państw trzecich w wieku 20–34 lat (32,7 %) w porównaniu do obywateli danego państwa (18,0 %). Sytuacja jest szczególnie poważna w przypadku kobiet (43,0 %).

³ W badaniu OECD PISA dokonuje się regularnej oceny umiejętności podstawowych piętnastoletnich uczniów.

⁴ Szczegóły dotyczące związku między słabymi wynikami w nauce a statusem społeczno-ekonomicznym: zob. Monitor Kształcenia i Szkolenia z 2015 r.

⁵ Badanie Eurobarometru „Europejska młodzież w 2016 r.”, zob.:

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/en/20160504PVL00110/European-youth-in-2016>

między pokoleniami, przy czym kryzys z ostatnich lat przyczynił się do nasilenia głębszych tendencji.

To walka, z której Europa musi wyjść zwycięsko. Okres bezrobocia na wczesnym etapie życia wiąże się z trudnościami i może mieć negatywny wpływ na całe życie danej osoby. Wygranie walki z bezrobociem młodzieży oznacza znalezienie dobrej pracy dla większej liczby młodych ludzi. Jest to warunek wstępny dla zabezpieczenia zrównoważonego wzrostu i dobrobytu w Europie. Opanowanie sytuacji młodych ludzi na rynku pracy to również kwestia sprawiedliwości społecznej i wreszcie wiarygodności modelu społeczno-gospodarczego Europy.

Komisja proponuje podjąć nowe starania na rzecz wsparcia młodych ludzi. W następstwie orędzia o stanie Unii Europejskiej przywódcy unijni z 27 państw członkowskich przyjęli plan z Bratysławy, w którym zawarto potrzebę zapewnienia młodym ludziom większych możliwości poprzez dalsze wsparcie ze strony UE dla państw członkowskich w walce z bezrobociem młodzieży oraz poszerzenie programów unijnych poświęconych młodym ludziom. W odpowiedzi niniejszy komunikat przedstawia działania mające na celu skuteczniejsze inwestowanie w młodych ludzi. Celem jest wsparcie ich w wykorzystywaniu szans, pomyślnej integracji społecznej, stawianiu się aktywnymi obywatelami oraz w odnoszeniu sukcesów zawodowych. Inicjatywa ta dotyczy sposobu, w jaki UE i państwa członkowskie mogą zwiększyć swoje starania, aby zaoferować młodym ludziom wsparcie, edukację, szkolenia i możliwości zatrudnienia, na które zasługują. Komunikat wchodzi w skład większego pakietu działań, których celem jest zwiększenie szans dla młodych ludzi. W ramach tego pakietu Komisja powołuje Europejski Korpus Solidarności⁶ oraz wydaje komunikat w sprawie doskonalenia i modernizacji edukacji⁷.

2. Działania UE na rzecz młodych ludzi

Na państwach członkowskich spoczywa podstawowa odpowiedzialność za politykę i środki na rzecz młodych osób. Dotyczy to również wyjaśniania korzyści oraz wsparcia dla działań UE. Na państwach członkowskich spoczywa podstawowa odpowiedzialność za ich politykę dotyczącą zatrudnienia, edukacji, szkoleń i młodzieży, przy czym rola Unii Europejskiej polega na wspieraniu wysiłków państw członkowskich, co czyni ona od wielu lat. Rolę tę wypełnia zwłaszcza obecna Komisja, poprzez silne ukierunkowanie na zatrudnianie młodzieży, w szczególności skoncentrowanie się na wdrażaniu gwarancji dla młodzieży przez przyspieszenie w 2015 r. realizacji inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych oraz, w ciągu ostatnich miesięcy, Nowego europejskiego programu na rzecz umiejętności. Zbyt często dla beneficjentów działań UE nie jest oczywiste, z jakiego źródła otrzymali wsparcie: polityki i działania zainicjowane na poziomie unijnym lub korzystające ze wsparcia finansowego UE często prowadzą do bardzo dobrych rezultatów, jednak ponieważ są one realizowane przez władze krajowe, regionalne lub lokalne, wiele osób nie zdaje sobie sprawy z roli odgrywanej przez UE w przypadku tych środków.

2.1. Walka z bezrobociem młodzieży

Walka z bezrobociem młodzieży pozostaje dla UE głównym priorytetem. Promowanie zatrudnienia to przedmiot wspólnego zainteresowania wszystkich państw członkowskich.

⁶ COM(2016)942 final.

⁷ COM(2016)941 final.

Unia Europejska oferuje wsparcie państwom członkowskim poprzez różnego rodzaju polityki i działania oraz poprzez przeznaczone specjalnie na ten cel środki finansowe.

W ramach **Europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej** UE oferuje państwom członkowskim porady i wskazówki⁸ w zakresie polityki promowania reform strukturalnych ułatwiających wprowadzanie młodych ludzi do świata pracy. Do głównych obszarów zainteresowania w ramach Europejskiego semestru 2016 r. należały aktywne polityki rynku pracy, wczesne kończenie nauki, kwestia lepszego dostępu grup szczególnie wrażliwych do edukacji oraz szkoleń, dopasowanie edukacji do potrzeb rynku pracy, uczenie się oparte na pracy, staże i ukierunkowane wsparcie dla młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się. Wsparcie finansowe udzielane ze środków europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych zostało dostosowane do niniejszych wytycznych politycznych (zob. ramka).

Przykłady działań podejmowanych przez UE na rzecz młodych ludzi w zakresie zatrudnienia:

- Od stycznia 2014 r. ponad 14 mln młodych ludzi zostało objętych krajowymi programami **gwarancja dla młodzieży**, w sprawie których decyzję podjęto w 2013 r. Od tamtej pory około 9 mln osób zdecydowało się przyjąć ofertę pracy, kontynuowało edukację, staż lub szkolenia. **Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych**, będąca głównym unijnym źródłem finansowania wspierającym wdrażanie programu gwarancji dla młodzieży, została zainaugurowana w 2013 r. i otrzymała ogólny budżet w wysokości 6,4 mld EUR.

- **Europejski Fundusz Społeczny** od 60 lat inwestuje w umiejętności, edukację oraz szkolenie młodych ludzi. W latach 2007–2013 Europejski Fundusz Społeczny (EFS) udzielił wsparcia ponad 30 mln młodych ludzi. Z kolei na lata 2014–2020 z budżetu EFS zarezerwowano ponad 6 mld EUR na środki wspomagające wprowadzanie młodych ludzi na rynek pracy i 27 mld EUR na prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych.

- W tym samym okresie 6,8 mln młodych ludzi będzie mogło skorzystać z nowych lub udoskonalonych placówek edukacyjnych w 15 państwach członkowskich dzięki dofinansowaniu w ramach **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego**.

- W ramach **Europejskiego Funduszu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich** 2 mld EUR zostaną przeznaczone w tym samym okresie na usługi doradczo-szkoleniowe, zwiększające umiejętności młodych ludzi oraz ich zdolność do zatrudnienia. Z kolei 7 mld EUR przyznano na wsparcie dla nowo powstałych przedsiębiorstw w obszarach wiejskich, kładąc przy tym duży nacisk na młodych ludzi.

- **Europejski Bank Inwestycyjny**, za pośrednictwem programu „Kwalifikacje i zatrudnienie – inwestycje w młodzież”, wspiera inwestycje w kapitał ludzki (np. szkolenia zawodowe, pożyczki studenckie, programy na rzecz mobilności o wartości 7 mld EUR w latach 2013–2015) oraz zapewnia dostęp do dofinansowania w przypadku zatrudnienia młodych ludzi w MŚP (w latach 2013–2015 beneficjentom z kategorii MŚP przyznano 26 mld EUR)⁹.

⁸ Wytyczne przedstawiane są w formie zaleceń dla poszczególnych państw. Wydawane są one w kontekście koordynacji polityki na poziomie UE w zakresie polityki budżetowej, gospodarczej i zatrudnienia, „Europejskiego semestru”.

⁹ <http://www.eib.org/projects/priorities/investing-for-youth/index.htm>

W ciągu ostatnich lat wdrażanie **gwarancji dla młodzieży** przyczyniło się do poprawy sytuacji na poziomie lokalnym. Gwarancja dla młodzieży została zaproponowana przez Komisję i przyjęta w drodze zalecenia Rady¹⁰ przez państwa członkowskie w 2013 r. Celem tego zobowiązania o charakterze politycznym jest zapewnienie, aby wszyscy młodzi ludzie w wieku do 25 lat otrzymali dobrej jakości ofertę zatrudnienia, dalszego kształcenia, praktyk zawodowych lub szkolenia w ciągu czterech miesięcy od uzyskania statusu osoby bezrobotnej lub zakończenia kształcenia formalnego. Oprócz innych kluczowych instrumentów unijnych, takich jak Europejski Fundusz Społeczny, uruchomiono dedykowany unijny instrument finansowy – inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych – w celu wspierania wdrażania gwarancji dla młodzieży w regionach Europy najbardziej dotkniętych problemem bezrobocia młodzieży. Aby przyspieszyć realizację praktycznych działań w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych na początku 2015 r. Komisja udostępniła z góry 1 mld EUR. Ponadto, we wrześniu 2016 r., także w świetle pierwszych wyników wdrożenia, wystosowała propozycję zwiększenia oraz rozszerzenia puli środków finansowych przeznaczonej na inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych do 2020 r.

Praktyczne przykłady konkretnego oddziaływania wywieranego przez gwarancję dla młodzieży/inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych:

- francuski program *Emplois d'avenir*, rozpoczęty w 2012 r. i częściowo finansowany ze środków inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, ma na celu zapewnianie dotowanych stanowisk pracy nisko wykwalifikowanym młodym osobom mieszkającym na obszarach o niekorzystnej sytuacji. Umowy o pracę są zawierane na okres od jednego roku do trzech lat; można je podpisywać zarówno z organizacjami pozarządowymi, jak i z prywatnymi przedsiębiorstwami. W 2016 r. wsparcia udzielono 150 000 młodych ludzi;
- łotewski projekt *Know and Do*, uruchomiony w 2015 r. i dofinansowywany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, wspierający programy pomocy na szczeblu gminnym. Celem jest identyfikacja, motywacja oraz aktywizacja niezarejestrowanych młodych ludzi w wieku 15–29 lat, aby pomóc im ponownie podjąć kształcenie, pracę lub szkolenia;
- dzięki finansowaniu z Europejskiego Funduszu Społecznego w Chorwacji działa obecnie jedenaście *ośrodków ustawicznego doradztwa zawodowego*. Świadczone są w nich bezpłatne usługi ustawicznego doradztwa zawodowego – zarówno osobiście, jak i przez internet – na rzecz wszystkich obywateli, ze zwróceniem szczególnej uwagi na ludzi młodych.

2.2. Inwestycje w umiejętności, kompetencje oraz integrację na rynku pracy

Umiejętności i kompetencje stanowią kluczową inwestycję. W gospodarce opartej na wiedzy szeroki wachlarz umiejętności i kompetencji jest nieodzowny¹¹. Inwestowanie w nie ułatwia podjęcie aktywności zawodowej, zapobiega bezrobociu wśród młodych ludzi oraz jest czynnikiem podtrzymującym innowacje, konkurencyjność i sprawiedliwość społeczną. Systemy edukacyjne muszą przynosić lepsze rezultaty, to znaczy dobre wyniki nauczania wszystkich uczniów, szczególnie tych wywodzących się z grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społecznej. Szczególny nacisk należy położyć na poprawę wyników poprzez zwiększenie efektywności oraz na podwyższenie jakości nauczania. Lepszy proces nauczania jest kluczowym aspektem poprawiającym zarówno jakość, jak i efektywność.

¹⁰ Zalecenie Rady z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży (2013/C 120/01).

¹¹ Dotyczy to umiejętności podstawowych (takich jak czytanie czy matematyka), kompetencji kluczowych (takich jak przedsiębiorczość cyfrowa oraz znajomość języków obcych) oraz umiejętności pozapoznawczych (takich jak praca w zespole i umiejętność krytycznego myślenia).

Wysokiej jakości kształcenie zawodowe oraz systemy szkoleniowe ułatwiają wchodzenie młodych ludzi na rynek pracy. Szczególnie w czasach kryzysu odpowiednio opracowane systemy kształcenia i szkolenia zawodowego okazały się jednym z najskuteczniejszych sposobów utrzymania stopy bezrobocia wśród młodzieży na odpowiednim poziomie lub zapobiegania bezrobociu wśród młodych ludzi. Przyczyną tego sukcesu jest fakt, że kształcenie i szkolenie zawodowe, uczenie się oparte na pracy, a zwłaszcza praktyki zawodowe, są szczególnie efektywnymi sposobami zapewnienia umiejętności przydatnych na rynku pracy. W tym celu Komisja wspiera aktywne angażowanie się partnerów społecznych w poprawę jakości ofert edukacji zawodowej i szkoleń oraz przyspiesza rozwój partnerstw między światem edukacji a przedsiębiorstwami. Ponadto, poprzez dostarczanie danych naukowych oraz promowanie wzajemnego uczenia się w oparciu o wspólne priorytety Komisja wspiera państwa członkowskie w doskonaleniu ich systemów kształcenia i szkolenia.

Przykłady działań podejmowanych przez UE w dziedzinie umiejętności, kształcenia i szkolenia:

- W czerwcu 2016 r. Komisja uruchomiła **Nowy europejski program na rzecz umiejętności**¹². Zawiera on pakiet środków mających na celu wyposażenie większej liczby młodych ludzi w lepsze umiejętności, lepsze wykorzystywanie już posiadanych umiejętności oraz zwiększenie podaży umiejętności i popytu na nie.

- Od 2013 r. państwa członkowskie, partnerzy społeczni, przedsiębiorstwa, podmioty świadczące usługi kształcenia i szkolenia zawodowego i inne zainteresowane strony biorą udział w działaniach **europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego** w celu zwiększania podaży, jakości, wizerunku oraz mobilności praktyk zawodowych. Ponadto, poprzez **Europejski pakt na rzecz młodzieży**, uruchomiony w 2015 r. we współpracy z czołowymi europejskimi przedsiębiorstwami w celu wspólnego zapewnienia co najmniej 100 000 nowych możliwości wysokiej jakości praktyk zawodowych, szkoleń oraz stanowisk pierwszego szczebla, Komisja podejmuje z przedsiębiorcami wspólne działania by sprawić, że partnerstwo biznesu i szkolnictwa zacznie być uznawane za coś normalnego. Pakt na rzecz młodzieży i sojusz na rzecz przygotowania zawodowego zapewniły do tej pory ponad 500 000 możliwości szkoleń i pracy dla młodych ludzi w formie zobowiązań złożonych przez przedsiębiorstwa i organizacje. Poza działaniami podejmowanymi w celu zwiększenia liczby oraz podwyższenia jakości praktyk zawodowych oraz szkoleń Komisja współpracuje ściśle z państwami członkowskimi, partnerami społecznymi, podmiotami świadczącymi usługi kształcenia i szkolenia zawodowego w celu doskonalenia ich systemów kształcenia i szkolenia zawodowego.

- Pierwszy **europejski tydzień umiejętności zawodowych** (5–9 grudnia 2016 r.) obejmie swoim zakresem ponad 500 000 młodych ludzi, rodziców, specjalistów, pracodawców oraz partnerów społecznych w całej UE w celu zaprezentowania doskonałości i jakości w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego.

2.3. Oferowanie możliwości transgranicznych oraz zwiększanie poziomu uczestnictwa młodzieży

Uczenie się, studiowanie oraz szkolenia w innym państwie dostarczają wyjątkowych doświadczeń oraz otwierają nowe perspektywy. Europejskie gospodarki są ze sobą

¹² COM(2016) 381 wersja ostateczna.

powiązane w wysokim stopniu. Oferowanie młodym ludziom możliwości poszerzania horyzontów sprawia, że młodzież staje się bardziej niezależna i pewna siebie. Jest to sposób na zdobycie nowych umiejętności i wiedzy, zapewniający wyjątkowe doświadczenia, ponieważ dostarcza on wskazówek, które pozwalają radzić sobie z różnorodnością oraz pokazują, jak postępować w innym środowisku.

Program Erasmus+ oferuje wsparcie wielu młodym ludziom, zarówno studentom, jak i uczniom oraz osobom odbywającym praktyki zawodowe, w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego, wolontariatu oraz programów wymiany młodzieży. W latach 2014–2020 na program Erasmus+ przeznaczono budżet w łącznej wysokości 14,8 mld EUR. Oczekuje się, że zapewni on wsparcie ponad 4 mln młodych ludzi. Wyniki ostatnich badań podkreślają wymierne oddziaływanie programu, zwłaszcza w odniesieniu do szans zatrudnienia¹³. W przypadku mobilnych studentów ryzyko doświadczenia długotrwałego bezrobocia po ukończeniu nauki jest dwukrotnie niższe niż wśród studentów, którzy nie studiowali lub nie odbyli szkolenia za granicą. Co trzeci student, który odbywa wspierane w ramach programu Erasmus+ szkolenie poza granicami swojego państwa, otrzymuje ofertę pracy w przedsiębiorstwie, w którym odbywa szkolenie. Osoby szkolone w ramach programu Erasmus wykazują się ponadto większym stopniem przedsiębiorczości niż osoby, które nie opuściły granic swojego państwa: co dziesiąty z nich założył własną działalność gospodarczą, natomiast ponad trzy czwarte z nich planuje to uczynić lub wyobraża sobie taką możliwość. Co więcej, studenci korzystający z programu Erasmus posiadają lepsze umiejętności rozwiązywania problemów, dostosowywania się, charakteryzują się wyższym poziomem tolerancji oraz pewności siebie niż studenci, którzy nie opuścili granic swojego państwa. Umiejętności te są wysoko cenione przez pracodawców oraz stanowią kluczowe wartości w kontekście społecznym oraz obywatelskim.

Istotne jest, aby w otwartym i demokratycznym społeczeństwie już od najmłodszych lat ludzie przyjmowali odpowiedzialną i aktywną postawę obywatelską. Taka aktywność obywatelska będzie możliwa, jeśli młodzi ludzie będą mieli możliwość uczestnictwa oraz wyrażania swoich opinii. Zachętą do przyjmowania przez młodzież aktywnych postaw społecznych jest poczucie, że podejmowane przez nią działania mają znaczenie, oraz że młodzi ludzie mają wpływ na istotne dla nich decyzje. We współpracy z państwami członkowskimi oraz z zainteresowanymi stronami Komisja wspiera wdrożenie Europejskiej strategii na rzecz młodzieży¹⁴. Ma ona dwa główne cele: zapewnienie młodym ludziom większych możliwości i równych szans w edukacji i na rynku pracy oraz zachęcanie ich do aktywności społecznej. Kluczową część strategii stanowi jej element konsultacyjny, oparty na uczestnictwie: dzięki „ustrukturyzowanemu dialogowi”, 170 000 młodych ludzi z całej Europy zostało zmobilizowanych do przekazania politykom swoich uwag na temat kwestii politycznych, które mają dla nich znaczenie.

Przykłady działań podejmowanych przez UE w zakresie mobilności i wolontariatu:

¹³ Kwestię zdolności do zatrudnienia poruszono w różnych badaniach, na przykład:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/study/2014/erasmus-impact_en.pdf

https://www.agence-erasmus.fr/docs/2431_observatoire-n2.pdf

https://www.agence-erasmus.fr/docs/20140425_rapport-final_etude-impact-de-web.pdf

¹⁴ Rezolucja Rady z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010–2018) (C2009/311/01).

W przyszłym roku **program Erasmus** obchodzi 30. urodziny, a przez te lata z możliwości odbycia studiów za granicą skorzystało około 5 mln osób. Oczekuje się, że dzięki zwiększeniu funduszy i dywersyfikacji ścieżek, w latach 2014–2020 skorzysta z niego kolejne 4 mln osób.

- **Wolontariat europejski** to instrument wspierający zaangażowanie młodych ludzi. Przez ostatnie 20 lat był on główną siłą napędzającą transnarodowy wolontariat. Co roku pomaga on około 10 tys. młodych wolontariuszy wyjeżdżających za granicę, aby wspierać szereg inicjatyw – takich jak aktywność młodzieżowa, wsparcie społeczne dla potrzebujących oraz ochrona środowiska.

3. Nowe wysiłki na rzecz inwestowania w młodych ludzi

Pomimo stałego wzrostu ekonomicznego i tworzenia nowych miejsc pracy, nie ma powodów do samozadowolenia. Konsekwencje kryzysu były dalekosiężne, a wyzwania wynikające z lat masowego bezrobocia rodzą obawy w wielu miejscach w Europie. UE ma długie doświadczenie w podejmowaniu inicjatyw i promowaniu polityk i działań mających na celu wspieranie młodych ludzi. Kluczem do sukcesu są wspólne działania angażujące podmioty na wszystkich poziomach, a przede wszystkim na odpowiedzialnych za te kwestie szczeblach administracji rządowej i partnerów społecznych. Komisja podkreśla konieczność dokonania postępów w zakresie trzech filarów działania:

3.1. Lepsze możliwości w zakresie dostępu do zatrudnienia

- **Europejski semestr stymuluje reformy na szczeblu krajowym. Kilku państwom członkowskim wydano szczegółowe wytyczne.** W ostatniej rocznej analizie wzrostu gospodarczego, która rozpoczyna europejski semestr 2017 r., Komisja podkreśla znaczenie priorytetowego traktowania inwestycji w kapitał ludzki, co oznacza zwiększenie szans na zatrudnienie młodych osób oraz inwestowanie w ich umiejętności i kształcenie.
- **Należy zapewnić pełne i trwale wdrożenie gwarancji dla młodzieży na szczeblu lokalnym we wszystkich państwach członkowskich.** Nieustające zaangażowanie polityczne i wsparcie finansowe gwarancji dla młodzieży przynosi zmiany na lepsze i należy czerpać korzyści z dotychczas wykonanej pracy. Pełne wdrożenie tego programu w wielu państwach członkowskich miało miejsce niedawno, ponieważ wiele środków wymagało istotnych reform i szerokich partnerstw, które same w sobie stanowią nowe i obiecujące sposoby udzielania wsparcia¹⁵. W miarę jak sytuacja w określonych częściach Europy ulega poprawie, sprawą priorytetową w wielu państwach członkowskich będzie zapewnienie stosownego wsparcia młodym osobom o niskich kwalifikacjach. Wymaga to większej dostępności gwarancji dla młodzieży oraz bardziej skutecznej pomocy dla młodych ludzi, którzy nie są zatrudnieni, nie kształcą się, nie uczestniczą w szkoleniach ani nie są zarejestrowani w publicznych służbach zatrudnienia. Potrzebne jest również pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi i zainteresowanymi stronami oraz poprawa zdolności partnerów, zwłaszcza publicznych służb zatrudnienia, do realizacji gwarancji dla młodzieży. Poprzez ustalanie norm w kryteriach jakości należy wprowadzić lepsze

¹⁵ COM(2016)646 final.

mechanizmy zapewniające wysokiej jakości oferty dla młodych ludzi. Trzeba poszerzyć ofertę staży zawodowych w ramach gwarancji dla młodzieży, ponieważ stanowi ona jedynie 4,1 % dotychczas wykorzystanych możliwości.

- **Aby ułatwić rozpowszechnianie gwarancji dla młodzieży w regionach, które najbardziej tego potrzebują, należy zwiększyć dostępne zasoby w celu wdrażania inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.** W ramach śródkresowego przeglądu wieloletnich ram finansowych Komisja zaproponowała uzupełnienie pierwotnie przydzielonej kwoty na inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych wsparciem w wysokości 1 mld EUR na lata 2017–2020. Fundusze uzupełniające w kwocie 1 mld EUR zostaną zapewnione ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Jeżeli zostanie to uzgodnione, oczekuje się, że te dodatkowe fundusze umożliwią ok. 1 mln dodatkowych młodych osób skorzystanie ze wsparcia ze strony inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.

3.2. Lepsze możliwości dzięki kształceniu i szkoleniom

- **Komisja pragnie ułatwić współpracę między państwami członkowskimi oraz wspierać ich wysiłki w zakresie reform systemów kształcenia i szkolenia.** Komisja zwiększy swoje wsparcie dla państw członkowskich i przedstawi w 2017 r. konkretne działania mające na celu unowocześnienie szkół i szkolnictwa wyższego, w tym zaktualizowany plan modernizacji systemów szkolnictwa wyższego, specjalną inicjatywę na rzecz monitorowania absolwentów, plan wspierania rozwoju szkół i nauczycieli, przegląd zalecenia w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie oraz dalsze środki towarzyszące mające na celu wspieranie transformacji cyfrowej w edukacji i ułatwienie dostępu do umiejętności cyfrowych i cyfrowego uczenia się.
- Aby poprawić jakość, ofertę, atrakcyjność i włączający charakter praktyk zawodowych i uczenia się opartego na pracy w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, Komisja proponuje **ramy jakości praktyk zawodowych**¹⁶ wyznaczające główne zasady planowania i realizacji praktyk zawodowych na wszystkich poziomach, wystarczająco elastyczne, aby można je było stosować w znacznie różniących się między sobą systemach państw członkowskich. Ramy jakości mogłyby umocnić jakość praktyk zawodowych wspieranych przez programy UE (gwarancja dla młodzieży, inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, Europejski Korpus Solidarności, Erasmus+ oraz Europejski Fundusz Społeczny).
- W 2017 r. zostanie uruchomiony **serwis wsparcia praktyk zawodowych oparty na popycie**. Będzie on oparty na skutecznym modelu uczenia się publicznych służb zatrudnienia opartego na analizie porównawczej i wspieraniu państw we wprowadzaniu lub reformowaniu systemów praktyk zawodowych. Serwis wsparcia będzie również służył poprawie wymiany wiedzy, współpracy i partnerskiego uczenia się w zakresie praktyk zawodowych poprzez określanie dobrych praktyk i intensyfikację wzajemnego uczenia się. Szczególny nacisk zostanie położony na

¹⁶ W oparciu o opinię Komitetu Doradczego ds. Szkolenia Zawodowego na temat „Wspólnej wizji dotyczącej jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego i uczenia się opartego na pracy” przyjętą w dniu 2 grudnia 2016 r.

mobilizowanie zainteresowanych stron do konkretnych działań na krajowym, regionalnym i lokalnym szczeblu.

- Mobilność edukacyjna, której celem jest kształcenie i szkolenie zawodowe, przynosi korzyści zarówno uczestnikom, jak i pracodawcom. Badania¹⁷ pokazują, że pobyt dłuższy niż 6 miesięcy zapewnia najwyższą wartość dodaną w zakresie poprawy umiejętności zawodowych, osobistych i społecznych. Obecnie jednak większość staży w innym państwie członkowskim to wyjazdy krótkoterminowe (72 % na mniej niż 1 miesiąc i 21 % na 1–3 miesiące). W odpowiedzi na wezwanie Parlamentu Europejskiego do podniesienia jakości i atrakcyjności mobilności stażystów, Komisja proponuje nowe, dedykowane (6-12 miesięczne) działania długoterminowe związane z mobilnością „**Erasmus Pro**”, które funkcjonowałyby w ramach istniejącego programu Erasmus+ i miałyby wspierać staże zawodowe za granicą. Solidne ramy wsparcia, które będą obejmować dokładne przygotowania, ustrukturyzowane wdrażanie i odpowiednie działania następcze, zapewnią skuteczność i jakość doświadczeń związanych z mobilnością. W perspektywie nawiązywania kontaktów z lokalnymi pracodawcami bliska współpraca z pracodawcami i z innymi zainteresowanymi stronami w europejskim sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego oraz w Pakcie na rzecz Młodzieży¹⁸, a także silne partnerstwa z podmiotami realizującymi kształcenie i szkolenia zawodowe, organizacjami partnerów społecznych, instytucjami pośredniczącymi oraz publicznymi służbami zatrudnienia pozwolą na przyciągnięcie większej liczby przedsiębiorstw gotowych do przyjęcia mobilnych osób odbywających szkolenia zawodowe, a przede wszystkim – stażystów.

3.3. Lepsze możliwości w obszarze solidarności, mobilności edukacyjnej i uczestnictwa

- W ramach przeglądu śródkresowego wieloletnich ram finansowych Komisja zaproponowała dalszy rozwój mobilności edukacyjnej poprzez **znaczące zwiększenie budżetu na program Erasmus+ w kwocie 200 mln EUR** do roku 2020.
- Komisja pracuje nad stworzeniem **Europejskiego Korpusu Solidarności**, który wzmocni podstawy solidarnych działań w Europie. Korpus będzie skupiał entuzjastycznych i zaangażowanych młodych ludzi pracujących na rzecz wspólnego projektu solidarnościowego. Dla tych, którzy chcą nieść pomoc, uczyć się i rozwijać, jednocześnie zdobywając wartościowe doświadczenia, będzie to inspirujące i usamodzielniające przeżycie. Korpus stanie się rozszerzoną podstawą wspierającą organizacje w całej Europie oferujące młodym ludziom możliwość podjęcia działań związanych z ideą solidarności. Jego zadaniem będzie odpowiadanie na potrzeby szczególnie wrażliwych społeczności, wspieranie ogólnokrajowych i lokalnych struktur publicznych w wielu obszarach, takich jak zapewnianie pożywienia i schronienia osobom bezdomnym, oczyszczanie lasów, niesienie pomocy na terenach dotkniętych klęskami lub pomoc w integracji uchodźców.
- Aby wzmocnić obywatelskie uczestnictwo młodych ludzi, **Komisja przygotowuje aktualizację Europejskiej strategii na rzecz młodzieży na okres wybiegający poza**

¹⁷ http://www.pedz.uni-mannheim.de/daten/edz-b/gdbk/07/analysis_leonardo_study_en.pdf

¹⁸ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=2387>

2018 r. W 2017 r. na szeroką skalę przeprowadzone zostaną konsultacje z młodymi ludźmi i głównymi zainteresowanymi stronami w celu omówienia tego, na czym strategia powinna być skoncentrowana w przyszłości. Jedną z kluczowych kwestii jest zapewnienie młodym ludziom kolejnych, lepszych możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu politycznym i w procesach demokratycznych. Komisja będzie nadal rozwijać i doskonalić instrumenty dialogu i wymiany poglądów z młodymi ludźmi (np. europejska inicjatywa obywatelska, projekt Nowa narracja dla Europy oraz zorganizowany dialog).

- Mobilność młodych ludzi jest nieodzowna, aby wzmocnić europejską świadomość i tożsamość. Zgodnie z sugestią Parlamentu Europejskiego oraz przy okazji 30. rocznicy programu Erasmus, która przypada w 2017 r., Komisja będzie wspierać **multimodalną mobilność młodych ludzi zaangażowanych w projekty edukacyjne**. Młodym pokoleniom daje to nowe możliwości odkrywania Europy i zdobywania osobistych, bezpośrednich doświadczeń.

4. Podsumowanie

Komunikat Inwestowanie w młodzież Europy określa konkretne działania UE, których celem jest wspieranie młodych ludzi w uzyskaniu możliwości zatrudnienia, kształcenia i szkolenia, na które zasługują. Wyzwania w tym zakresie są ogromne. Dotyczą one wszystkich państw członkowskich.

Tylko szerokie partnerstwo między UE i państwami członkowskimi i ich wspólne zaangażowanie mogą przyczynić się do wprowadzenia niezbędnej w obecnej sytuacji skokowej zmiany. Jest to również zgodne z duchem Deklaracji z Bratysławy przyjętej przez przywódców 27 państw członkowskich UE.

W oparciu o osiągnięcia ostatnich lat Komisja z zaangażowaniem podchodzi do ścisłej współpracy z Parlamentem Europejskim oraz Radą w celu zwiększenia wsparcia na rzecz inwestowania w młodzież w całej Europie. Komisja będzie ściśle współpracować ze wszystkim państwami członkowskimi oraz z zainteresowanymi stronami na wszystkich poziomach, aby wspierać ich wysiłki. Komisja z niecierpliwością czeka na impuls oraz decyzję Rady Europejskiej z dnia 15–16 grudnia w sprawie ambitnego zestawu inicjatyw dotyczących trzech filarów działania opisanych powyżej.

Bruksela, dnia 7.12.2016 r.
COM(2016) 941 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

POPRAWA I MODERNIZACJA EDUKACJI

POPRAWA I MODERNIZACJA EDUKACJI

Wysokiej jakości edukacja dla wszystkich

1. Edukacja ma strategiczne znaczenie dla naszych społeczeństw oraz dla rozwoju gospodarczego

Dobrobyt i styl życia Europy opierają się na jej największym atucie: na jej obywatelach. W zmieniającym się społeczeństwie i w konkurencyjnym globalnym otoczeniu jakość edukacji ma dla UE kluczowe znaczenie, ponieważ jest gwarantem ciągłości spójności społecznej, konkurencyjności i zrównoważonego wzrostu. Inwestowanie w młodych ludzi jest nieodzowne, aby możliwa była realizacja celów związanych z zatrudnieniem, wzrostem, inwestycjami oraz konkurencyjnością – którego sednem jest sprawiedliwość społeczna. Zapewnienie ogólnodostępnej edukacji wysokiej jakości jest jedną z najlepszych inwestycji, na jaką społeczeństwo może się zdecydować.

Ogólnodostępna edukacja wysokiej jakości stanowi podstawę spójności społecznej i otwartego społeczeństwa. Edukacja wysokiej jakości to o wiele więcej niż inwestycja gospodarcza. Jest ona kluczowa dla rozwoju osobistego, społecznego i zawodowego oraz dla zwiększenia zdolności do zatrudnienia przez całe życie. Może być ona również jednym z najlepszych sposobów rozwiązania problemu nierówności społeczno-gospodarczych oraz promowania włączenia społecznego. Aby zrealizować powyższe cele, systemy edukacji powinny być dostępne, zapewniać wszystkim równe szanse bez względu na pochodzenie oraz przynosić wysokiej jakości wyniki.

Systemy edukacyjne i szkoleniowe w Europie zapewniają dobre wyniki... Państwa członkowskie ponoszą główną odpowiedzialność za swoje systemy edukacyjne i szkoleniowe, a każde z nich przez lata angażowało się w znaczące reformy i wzajemne oceny. Europa poczyniła znaczące postępy w ogólnej poprawie edukacji. Potwierdza to np. rosnąca liczba młodych ludzi zdobywających wykształcenie wyższe, dzięki której osiągalny staje się przewodni cel strategii Europa 2020 zakładający zwiększenie odsetka osób z dyplomem uczelni wyższej do 40 %. Z tego samego względu wielkim sukcesem było zmniejszenie liczby osób wcześniej kończących naukę. W latach 2005–2015 odsetek ten spadł o 30 % i obecnie jego średnia w UE wynosi 11 %.

... ale nie ma powodów do samozadowolenia. Niedawne wyniki badania OECD PISA¹ potwierdzają, że wysoki odsetek 15-letnich uczniów odznacza się niewystarczającymi umiejętnościami podstawowymi w takich dziedzinach jak czytanie, matematyka i nauki ścisłe. Niepokój budzi fakt, że wyniki te gorsze od wyników z 2012 roku. Porównanie pomiędzy poszczególnymi państwami pokazuje, że niektóre państwa członkowskie powinny zmniejszyć odsetek uczniów o bardzo niskich umiejętnościach podstawowych (który w niektórych państwach przekracza 30 %). Jeśli chodzi o zwiększanie zdolności do zatrudnienia, większe postępy pozwolą na realizację celu referencyjnego UE przewidującego, że do roku 2020 odsetek zatrudnionych młodych osób z dyplomem osiągnie 82 %. Obecnie wskaźnik ten wynosi zaledwie 77 %. Kolejna istotna obawa jest związana z faktem wczesnego kończenia nauki przez znaczną liczbę młodych ludzi, którzy nie uzyskują formalnych kwalifikacji. Dotyczy to zwłaszcza uczniów urodzonych za granicą, w przypadku których odsetek osób wcześniej kończących naukę wynosi 19 %. Wskazuje to wyraźnie na potrzebę poprawy sprawności i wyników systemów edukacji i

¹ <http://www.oecd.org/pisa/>

szkoleń. W związku z niedawnym napływem uchodźców wymagana jest również szybka reakcja i skuteczna strategia integracji.

Wszyscy uczniowie powinni mieć dostęp do edukacji wysokiej jakości. Szczególnie niepokojący jest nieproporcjonalnie wysoki odsetek uczniów pochodzących ze szczególnie wrażliwych środowisk społeczno-gospodarczych wśród uczniów uzyskujących słabe wyniki w nauce. Kolejnym wyzwaniem jest oferowanie edukacji na równym poziomie w całej UE, w tym na obszarach oddalonych. Wskazuje to na ryzyko wystąpienia luki w systemie edukacji. Edukacja oferuje unikalne możliwości zwalczania nierówności społeczno-gospodarczych i stereotypów płci. Gwarantuje także, że nikt nie zostanie pozostawiony samemu sobie. Jednakże obecnie europejskie systemy edukacji nie wykorzystują swojego potencjału wystarczająco efektywnie.

Należy zmodernizować system edukacyjny i stale podwyższać jakość edukacji. Globalizacja oraz zmiany technologiczne otwierają nowe możliwości – zarówno w edukacji, jak i w pracy. Zaledwie jedna czwarta dzieci w wieku szkolnym w Europie jest uczona przez nauczycieli poruszających się swobodnie w środowisku cyfrowym². Transformacja cyfrowa zmienia rynek pracy i wymaga nowych umiejętności. Technologie cyfrowe oferują również nowe sposoby uczenia się, o ile dostęp do tych technologii jest wystarczający. Aby możliwe było czerpanie korzyści z tych trendów, systemy edukacji i szkoleń muszą lepiej reagować na te zmiany w otaczającej rzeczywistości. Wysokiej jakości edukacja jest nieodzowna, aby wyposażyć młodych ludzi w wiedzę, postawy, umiejętności i nastawienie do świata, które pomogą im wykorzystać te nowe możliwości. Systemy szkolne mają problemy z przekazywaniem kluczowych kompetencji, takich jak umiejętności cyfrowe, przedsiębiorczość, czy kompetencje społeczne i obywatelskie. Ten problem wymaga kroków zaradczych. Dążenie do poprawy jakości edukacji jest celem, który dotyczy wszystkich państw członkowskich. Nawet państwa, które uzyskują dobre wyniki w tym obszarze nie powinny spoczywać na laurach. Zapewnienie edukacji dobrej jakości to zadanie, które nigdy się nie kończy: wymaga stałej uwagi, doskonalenia i adaptacji.

Konieczna jest poprawa efektywności: stworzenie systemów edukacji charakteryzujących się wysoką jakością i zdolnością włączającą wiąże się z kosztami i wymaga stosownych nakładów finansowych. Przeznaczanie funduszy na edukację jest wydatkiem publicznym, który sprzyja wzrostowi i może promować sprawiedliwość społeczną oraz innowacyjną i konkurencyjną gospodarkę oferującą dobre perspektywy zatrudnienia. W 2014 roku, po raz pierwszy od trzech lat, wydatki publiczne wzrosły w ujęciu rzeczywistym, osiągając poziom 4,9 % PKB³. Nie ma jednak gwarancji, że zwiększenie wydatków publicznych automatycznie przełoży się na uzyskiwanie lepszych wyników. Porównując wyniki PISA oraz poziom wydatków publicznych na edukację przedszkolną i szkolną, widać znaczne różnice w efektywności wykorzystywania zasobów przez państwa członkowskie. Dowody te wskazują na zasadnicze znaczenie poprawy efektywności, tj. możliwie jak najlepsze wykorzystywanie ograniczonych zasobów, aby zapewnić jakość, sprawiedliwe traktowanie oraz wyniki.

² Badanie szkół: Technologie ICT w edukacji, ustalenie kryteriów dostępu, korzystanie i podejście do technologii w europejskich szkołach (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/sites/digital-agenda/files/KK-31-13-401-EN-N.pdf>)

³ Średnia dla UE maskuje znaczące różnice występujące między państwami członkowskimi. Wydatki na edukację liczone jako odsetek PKB w poszczególnych państwach członkowskich wynoszą od 3 % do 7,2 %.

Należy wzmocnić wysiłki i efektywniej inwestować w młodych ludzi. Niniejszy komunikat podkreśla fundamentalną rolę, jaką odgrywa edukacja, oraz określa sposoby wsparcia wysiłków podejmowanych przez państwa członkowskie, czy to w poszczególnych sektorach edukacji (Rozdział 2), czy w całym jej zakresie (Rozdział 3). Niniejszy komunikat stanowi część pakietu działań, którego celem jest wspieranie młodych ludzi. Ponawiane wysiłki mające poprawić i zmodernizować edukację są blisko powiązane z uruchomionym w czerwcu 2016 roku Nowym europejskim programem na rzecz umiejętności⁴ oraz częściowo się na nim opierają. Działania określone w ramach tych inicjatyw wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają.

2. Lepsze wsparcie państw członkowskich przez UE w modernizacji edukacji szkolnej i szkolnictwa wyższego

UE może wspierać państwa członkowskie w wysiłkach na rzecz reform, których celem jest modernizacja edukacji szkolnej i szkolnictwa wyższego. W 2017 roku Komisja przedstawi konkretne inicjatywy dotyczące kluczowych kwestii w obszarze edukacji szkolnej i szkolnictwa wyższego. Inicjatywy zostaną przygotowane z pełnym poszanowaniem zasady pomocniczości, w bliskiej współpracy z kluczowymi zainteresowanymi stronami z państw członkowskich, takimi jak stowarzyszenia osób uczących się, nauczycieli, liderów edukacyjnych i rodziców, partnerzy społeczni oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

2.1. Edukacja szkolna i wczesna edukacja

Wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem

Jakość wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem są kluczowe dla stworzenia podstaw rozwoju osobistego i uczenia ustawicznego. Pierwsze lata życia mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju umiejętności poznawczych i pozapoznawczych. Niedobory na wczesnych etapach rozwoju są trudne do nadrobienia w późniejszym życiu. Natomiast wysokiej jakości edukacja zapewniona we wczesnym okresie życia jest silną podstawą dla łatwiejszego zdobywania umiejętności przez resztę życia.

Wysokiej jakości wczesna edukacja jest efektywnym i skutecznym sposobem promowania sprawiedliwości społecznej. Pomaga ona w zmniejszeniu liczby osób wcześnie kończących naukę oraz w redukcji poziomu słabych wyników w nauce, a także odgrywa istotną rolę w pokonywaniu nierównych szans edukacyjnych, dając dzieciom pochodzącym ze środowisk społecznie i gospodarczo wrażliwych lepszą szansę na awans społeczny. Dodatkowo koszty dobrej wczesnej edukacji i opieki są stosunkowo niskie, a jej zapewnienie zdecydowanie bardziej skuteczne w porównaniu z działaniami korygującymi w późniejszym życiu. Z tego też powodu wszelkie próby podejmowane w

⁴ COM(2016) 381 final – Nowy europejski program na rzecz umiejętności: Wspólne działania na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, zwiększania szans na zatrudnienie i konkurencyjności. Program koncentruje się na wyposażeniu większej liczby ludzi w lepsze umiejętności, skuteczniejszym wykorzystywaniu istniejących umiejętności oraz podniesieniu poziomu wiedzy i informacji o umiejętnościach.

celu doskonalenia edukacji i efektywności systemów edukacji powinny rozpocząć się od analizy edukacji we wczesnym dzieciństwie.

Kwestie związane z jakością i dostępnością. Jeśli chodzi o zapewnienie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, państwa członkowskie niemal osiągnęły poziom odniesienia w wysokości 95 % określony w ramach współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia 2020, a średni wskaźnik uczestnictwa w 2014 r. wyniósł 94,3 %⁵. Jednakże dzieci ze środowisk nieuprzywilejowanych i grup mniejszościowych nadal są niedostatecznie reprezentowane⁶. Wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem mogą w pozytywny sposób wpłynąć na równe szanse oraz na możliwość awansu społecznego, jedynie jeśli są ogólnodostępne, przystępne cenowo i wysokiej jakości. Realizacja tych celów wymaga dalszych usprawnień. W szczególności konieczne są inwestycje w wykwalifikowanych i dobrze wyszkolonych pracowników oświaty oraz opracowanie programów nauczania, które będą stymulujące dla dzieci i będą je wspierać w procesie nauki.

Komisja będzie w dalszym ciągu wspierać wysiłki państw członkowskich na rzecz zapewnienia wysokiej jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. Nasili również starania, aby pomóc państwom członkowskim we wzajemnej nauce i identyfikacji najlepszych rozwiązań. Działania te zapewnią optymalne przejście dzieci od wczesnej edukacji do szkoły podstawowej.

Kształcenie szkolne

Europa musi rozwijać kształcenie szkolne i wprowadzać do niego innowacje. Wiele systemów kształcenia szkolnego nie jest w stanie nadążyć za głębokimi i złożonymi zmianami zachodzącymi w naszych społeczeństwach i gospodarkach. Szkoły powinny przystosować się do ewoluującego otoczenia w którym funkcjonują, w tym do ery cyfryzacji i coraz większej różnorodności wśród uczniów. Wszystkie te kwestie wymagają nie tylko przystosowania programów szkolnych, ale również bardziej zróżnicowanego sposobu nauczania i uczenia się, aby zaspokoić potrzeby wszystkich osób uczących się. Ten sam system edukacyjny nie gwarantuje jednak takich samych możliwości dla wszystkich. Istnieją znaczące rozbieżności w jakości edukacji w ramach tego samego systemu edukacji. Wyzwania te wywierają coraz większą presję na zarządzanie systemem kształcenia szkolnego, ukierunkowaną na promowanie edukacji wyższej jakości oraz włączenia społecznego poprzez zrównoważone innowacje. Europa musi walczyć z wykluczeniem cyfrowym i zapewnić wszystkim stosowny dostęp do zasobów i infrastruktury cyfrowej.

Bliskie powiązania pomiędzy szkołami a ich otoczeniem pozwalają lepiej dostosować się do lokalnej specyfiki. Pozwala to szkołom wzmacniać współpracę ze społecznością lokalną i oferować młodym ludziom konstruktywne doświadczenia edukacyjne poza szkołą i formalnymi strukturami nauczania. Odpowiednia równowaga pomiędzy autonomią szkół i rozliczalnością placówek oświatowych prowadzi do poprawy systemów edukacji i uzyskiwania wyników na wysokim poziomie.

⁵ Monitor Kształcenia i Szkolenia 2016 (ec.europa.eu/education/monitor)

⁶ J. Bennet, 2012, Early childhood education and care (ECEC) for children from disadvantaged backgrounds: Findings from a European literature review and two case studies.

Jakość nauczania i sposób kierowania szkołami odgrywają kluczową rolę. Jednym z kluczowych elementów w zakresie poprawy jakości, osiągnięć społecznych oraz efektywności szkół jest udzielenie większego wsparcia nauczycielom i liderom edukacyjnym. Nauczyciele odgrywają centralną rolę w przekazywaniu wiedzy i wspólnych wartości oraz wspieraniu uczniów pochodzących z społecznie i gospodarczo wrażliwych środowisk. Aby wspierać nauczycieli w radzeniu sobie z tymi trudnymi zadaniami, konieczne są strategiczne inwestycje w efektywne kierowanie szkołami oraz w zawód nauczyciela, który powinien opierać się na najwyższej jakości kształceniu wstępnym, pracy zespołowej oraz własnym rozwoju zawodowym na kolejnych etapach kariery. Szkolenia dla przyszłych nauczycieli oraz szkolenia w ramach doskonalenia zawodowego nauczycieli powinny obejmować umiejętności oraz kompetencje cyfrowe, które liderzy edukacyjni powinni aktywnie wspierać.

Komisja:

- sformułuje wnioski dotyczące polityki oraz będzie wspierać jej rozwój na poziomie UE i na poziomie państw członkowskich w oparciu o nowe **dane PISA 2016** oraz **współpracę z OECD**, w celu poprawy efektywności wykorzystywania zasobów w szkołach;

- zgodnie z informacją zawartą w dokumencie Nowy europejski program na rzecz umiejętności dokona przeglądu **ram kluczowych kompetencji w procesie uczenia się przez całe życie** z 2006 roku i przeprowadzi aktualizację ich obecnych definicji, aby dostosować je do nowych potrzeb społecznych i gospodarczych i ponownie zwrócić uwagę na efekty uczenia się, oraz aby wspierać rozwój kompetencji osób uczących się;

- będzie wspierać kształtowanie **przedsiębiorczych postaw i umiejętności** (rozwijanie poczucia inicjatywy, kreatywności, innowacyjności i odpowiedzialności) oraz **kształcenie w zakresie przedsiębiorczości** poprzez podejmowanie specjalnych działań skłaniających państwa członkowskie do wspierania zdobywania doświadczeń w zakresie przedsiębiorczości przez wszystkie osoby uczące się przed zakończeniem kształcenia formalnego;

- zgodnie z informacją zawartą w dokumencie Nowy europejski program na rzecz umiejętności zintensyfikuje prace z państwami członkowskimi, grupami interesów i przemysłem w ramach **Koalicji na rzecz umiejętności cyfrowych**, w tym grupy roboczej ET 2020 ds. umiejętności cyfrowych, aby zidentyfikować wyzwania i wdrożyć najlepsze praktyki w zakresie edukacji cyfrowej;

- zaproponuje ramy polityki oraz projekt **zalecenia Rady w sprawie promowania włączenia społecznego i wspólnych wartości poprzez edukację i kształcenie nieformalne**, aby zapewnić wsparcie i doradztwo państwom członkowskim;

- będzie **aktywnie wspierać kształcenie nauczycieli i ustawiczne doskonalenie zawodowe** w zakresie skutecznego przekazywania wspólnych wartości, na których zbudowana jest Unia;

- będzie promować edukację włączającą poprzez dalszy rozwój **europejskiego przybornika dla szkół** oraz wykorzystując fundusze Erasmus+ i Horyzont 2020, w tym wsparcie **sojuszu szkół na rzecz włączenia**, w celu promowania dobrych praktyk w obszarze integracyjnego uczenia się (np. integracja uczniów będących dziećmi migrantów oraz przekazywania wspólnych wartości);

- przedstawi propozycję ukierunkowanych i innowacyjnych **działań w dziedzinie partnerskiego uczenia się**, jako inspiracji politycznej dotyczącej zarządzania systemami szkolnictwa (zapewnianie jakości, optymalizacja wykorzystywania zasobów, przejście osób uczących się przez proces edukacji);
- wykorzysta **sieci transnarodowe Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)** w celu wymiany dobrych praktyk, w szczególności sieci współpracy w zakresie uczenia się i zdobywania umiejętności. Sieci współpracy oferują przestrzeń wzajemnego uczenia się, wspierając państwa członkowskie oraz inne zainteresowane strony w doskonaleniu ich polityk i praktyk w zakresie zarządzania inwestycjami europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w uczenie się i zdobywanie umiejętności;
- będzie promować wykorzystywanie **europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych** w zakresie modernizacji systemów edukacji i szkoleń oraz w celu zapewnienia lepszego dostępu do edukacji dobrej jakości oraz zmniejszenia liczby osób wcześniej kończących naukę;
- będzie dalej rozwijać platformy „**eTwinning**” (partnerstwo elektroniczne) oraz **School Education Gateway** (platforma edukacji szkolnej), aby wspierać konstruktywną wymianę informacji pomiędzy nauczycielami oraz innymi przedstawicielami środowisk zawodowych na temat najlepszych rozwiązań w kształceniu szkolnym.

2.2. Szkolnictwo wyższe

Europa musi dokonywać postępów w zakresie modernizacji szkolnictwa wyższego. Niewątpliwie poszerzenie dostępu do szkolnictwa wyższego w ostatnich latach było jednym z kluczowych europejskich sukcesów. Jednakże dla europejskich uniwersytetów i szkół pomaturalnych sprostanie zapotrzebowaniu na wysokie umiejętności w społeczeństwie i gospodarce nadal jest ogromnym wyzwaniem. Pomimo wielu przykładów podejmowania modelowych działań i pomimo zaangażowania pracowników, studentów i zainteresowanych stron konsultacje przeprowadzone niedawno przez Komisję⁷ ujawniły obawy dotyczące rozbieżności pomiędzy tym, co instytucje szkolnictwa wyższego obecnie realizują, a umiejętnościami bez których sukces absolwenta jest niemożliwy.

Jakość nauczania jest kluczowym czynnikiem umożliwiającym podniesienie jakości szkolnictwa wyższego. Konieczne są większe inwestycje w szkolenia pedagogiczne nauczycieli akademickich. Jest to obszar, do którego tradycyjnie przywiązywano mniejszą wagę niż do wyników badań. W szczególności konieczna jest poprawa statusu i jakości nauczania w szkolnictwie wyższym. Wymaga to postępów w zakresie rozwijania i uznawania wysokiej jakości nauczania oraz nagradzania za jego prowadzenie. Dodatkowo coraz większe zróżnicowanie populacji studentów sprawia, że zapotrzebowanie na profesjonalizm w nauczaniu jest kwestią coraz bardziej nagłą. Nauczyciele powinni być dobrze przygotowani i przeszkoleni, aby uwzględniać potrzeby studentów pochodzących ze zróżnicowanych środowisk, mających odmienne oczekiwania i potrzeby.

W 2017 roku Komisja przedstawi pakiet inicjatyw w obszarze szkolnictwa wyższego. Aby poprawić system edukacji i szkoleń w UE, program modernizacji

⁷ SWD(2016) 195 final

szkolnictwa wyższego wspiera państwa członkowskie, instytucje edukacyjne, pracowników i studentów. Aby zapewnić solidną podstawę dla przyszłych prac, w 2017 roku Komisja przedstawi zaktualizowany⁸ i odnowiony program dla szkolnictwa wyższego, w oparciu o odpowiedzi otrzymane w ramach konsultacji publicznych dotyczących priorytetów współpracy UE, które zakończyły się na początku 2016 roku.

Komisja:

- będzie wspierać szkolnictwo wyższe w lepszym wyposażaniu młodych ludzi w umiejętności i kompetencje, które są niezbędne we współczesnym społeczeństwie poprzez wspieranie współpracy na rzecz tworzenia efektywnych programów i dobrych polityk. Jak ogłoszono w dokumencie Nowy europejski program na rzecz umiejętności oraz w ramach wysiłków na rzecz poprawy podstawy dowodowej potrzebnej do kształtowania polityki i praktyki w szkolnictwie wyższym, Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu poprawy dostępności danych dotyczących zatrudnienia absolwentów oraz osiągnięć społecznych (**monitorowanie przebiegu kariery absolwentów**), również w zakresie kształcenia zawodowego i sektora szkoleń;

- zwiększy wkład instytucji szkolnictwa wyższego w innowacje regionalne poprzez **stworzenie większej liczby silniejszych powiązań pomiędzy uniwersytetami, przedsiębiorstwami i innymi organizacjami** – tworząc również powiązania ze strategiami inteligentnej specjalizacji w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, co doprowadzi do udrożnienia ścieżek pomiędzy edukacją a rynkiem pracy;

- poprawi **interakcje pomiędzy badaniami a nauczaniem**, zapewniając nauczanie oparte na najnowszej wiedzy i odpowiednio uznawane oraz wysoki poziom umiejętności analitycznych oraz zdolności do rozwiązywania problemów u absolwentów;

- aby promować **stosowne i efektywne inwestycje w szkolnictwo wyższe** oraz wspierać władze państw członkowskich, w 2017 roku Komisja skupi swoje działania na trzech aspektach:

ocena skutecznego wydatkowania środków na szkolnictwo wyższe przez ekspertów zewnętrznych, skoordynowana z bieżącymi pracami OECD; sprawozdanie zostanie opublikowane w 2018 roku;

wzmocniony program wzajemnego doradztwa dotyczący opracowania systemu finansowania w oparciu o program pilotażowe zrealizowane z powodzeniem w Republice Czeskiej oraz program, który rozpoczyna się właśnie w Słowenii;

badania w zakresie prowadzonych działań mające na celu poprawę efektywności europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych we wspieraniu szkolnictwa wyższego. Prace te są prowadzone przez Wspólne Centrum Badawcze i finansowane z programu Erasmus+. Obejmują one analizy dotyczące sposobu, w jaki szkolnictwo wyższe jest angażowane we wdrażanie strategii inteligentnej specjalizacji oraz konkretne porady dla władz regionalnych oraz zainteresowanych stron w zakresie optymalizacji działań, aby osiągnąć największe możliwe oddziaływanie. Po uruchomieniu projektów

⁸ Dnia 20 września 2011 roku Komisja przedstawiła komunikat „Działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia – plan modernizacji europejskich systemów szkolnictwa wyższego” (COM(2011) 567 final).

pilotażowych w dwóch regionach prace te zostaną rozszerzone w oparciu o wyniki obecnie prowadzonych projektów.

3. Zapewnienie państwom członkowskim lepszego wsparcia w zakresie wdrażania reform na rzecz lepszych systemów edukacyjnych

Umieszczenie kwestii edukacji wśród priorytetów agendy politycznej. Prace związane z realizacją programu na rzecz lepszej jakości i lepszych wyników w edukacji powinny rozpocząć się od uświadamiania konieczności podjęcia pilnych działań. Inne polityki – dotyczące kwestii społecznych, obywatelskich, zatrudnienia, gospodarki i bezpieczeństwa – również korzystają z wyników płynących z dobrej edukacji, dlatego też konieczne jest postrzeganie reform edukacyjnych w szerokim kontekście. Debata na najwyższym szczeblu może nadać impuls polityczny konieczny do zwrócenia większej uwagi na jakość systemów edukacji i podjęcia działań w celu ich usprawnienia.

Realizacja reform edukacyjnych w ramach europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej. Już dziś wytyczne dotyczące zatrudnienia⁹ obejmują mandat umożliwiający przeprowadzanie reform edukacyjnych, a kwestie związane z edukacją stanowią element prac w ramach semestru europejskiego. Podstawa dowodowa dotycząca edukacji uzyskana w ramach semestru europejskiego mogłaby być dodatkowo wzmocniona poprzez lepsze wykorzystanie sprawozdania analitycznego „Monitor kształcenia i szkolenia”. Dodatkowo można również zastanowić się nad tym, w jaki sposób dane OECD dotyczące umiejętności mogłyby zostać lepiej wykorzystane jako wskaźnik lub wartość odniesienia do monitorowania postępów w zakresie poprawy jakości wyników kształcenia.

Wspieranie wysiłków na rzecz realizacji reform w państwach członkowskich. Decyzja dotycząca sposobu rozwijania systemów edukacji i szkoleń w poszczególnych państwach członkowskich leży w ich własnej gestii. Modernizacja i doskonalenie edukacji wymaga reform w oparciu o gruntowną wiedzę na temat tego, co sprawdza się w edukacji. UE może pomóc decydentom w państwach członkowskich w podejmowaniu decyzji związanych z wyborem kierunku polityki poprzez przekazanie danych porównawczych, wzmocnienie podstawy dowodowej, przeprowadzanie analiz oraz określanie wartości odniesienia, promowanie wzajemnego uczenia się i dzielenia się wiedzą na temat dobrych praktyk, jak również poprzez oferowanie ukierunkowanego wsparcia, korzystając z istniejącej współpracy z licznymi wewnętrznymi i zewnętrznymi podmiotami przekazującymi dane, w tym z OECD.

Poprawa współpracy w różnych obszarach polityki. Biorąc pod uwagę wzajemne powiązania poszczególnych polityk możliwe jest wzmocnienie współpracy pomiędzy nimi. Mogłaby ona przybrać formę wspólnych dyskusji politycznych, wiążących obszar edukacji z dziedzinami takimi jak gospodarka, finanse, zatrudnienie, zabezpieczenie społeczne, polityka zdrowotna i strategie integracyjne, w tym dotyczące integracji cudzoziemców. Edukacja odgrywa również ważną rolę w zapobieganiu radykalizacji

⁹ Zgodnie z artykułem 146 TFUE państwa członkowskie powinny uważać wspieranie zatrudnienia za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynować swoje działania w tym względzie w ramach Rady. Zgodnie z artykułem 148 TFUE Rada opracowuje wytyczne, które państwa członkowskie uwzględniają w swoich politykach zatrudnienia.

prowadzącej do brutalnego ekstremizmu¹⁰. Taka współpraca miałaby również zasadnicze znaczenie dla wzmocnienia podstawy dowodowej w zakresie najlepszych rozwiązań w edukacji.

Położenie większego nacisku na efektywność. Połączenie wiedzy eksperckiej podmiotów działających w obszarze edukacji i innych obszarach polityki, w szczególności włączenia społecznego, zatrudnienia, polityki gospodarczej i finansów publicznych, pomogłyby w wysiłkach politycznych na rzecz podnoszenia efektywności edukacji. Celem byłoby osiągnięcie lepszych wyników. Elementem innowacyjnym byłaby przykładowo współpraca z Komitetem Polityki Gospodarczej, Komitetem ds. Zatrudnienia lub Komitetem Ochrony Socjalnej. Korzystając z pozytywnych doświadczeń w obszarze zdrowia i opieki długoterminowej, służby Komisji, wraz z Komitetem Polityki Gospodarczej (oraz innymi stosownymi organami), mogłyby wspólnie sporządzić analizę polityk i systemów edukacyjnych oraz ich efektywności i wyników. Praca ta mogłaby się też przyczynić do nawiązania bliższej współpracy pomiędzy składami Rady, np. pomiędzy Radą ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu, Radą ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Konsumentów oraz Radą do Spraw. Gospodarczych i Finansowych.

Komisja:

- umożliwi **łatwy dostęp przez internet do dobrych praktyk** w zakresie „dobrze funkcjonujących rozwiązań w edukacji”. Będzie to przyjazny dla użytkownika pojedynczy punkt kontaktowy, opierający się na istniejących narzędziach internetowych i stanowiący ich uzupełnienie;
- będzie wspierać obecne wysiłki państw członkowskich mające na celu nadążanie za transformacją cyfrową w edukacji;
- zapewni państwom członkowskim wzmocnione, poszerzone i indywidualnie dostosowane wsparcie w zakresie polityki za pośrednictwem **wzajemnego doradztwa**, łączące wysiłki profesjonalnych partnerów z administracji krajowych, aby zapewnić doradztwo zewnętrzne państwom, które poproszą o wsparcie w zakresie reformy edukacyjnej;
- wzmocni **podstawę dowodową** (w szczególności w oparciu o coroczny „Monitor kształcenia i szkolenia”) oraz poprawi jakość **analizy** (np. poprzez promowanie współpracy w różnych obszarach polityki oraz poprzez zaangażowanie organów takich jak Komitet Polityki Gospodarczej), aby uzupełnić luki w wiedzy o kluczowych czynnikach, na których opierają się sprawnie działające systemy.

4. Podsumowanie

Modernizacja i poprawa jakości edukacji wymaga reform. Decyzja dotycząca wdrożenia tych reform leży w gestii państw członkowskich. Jednocześnie postępy tych reform oraz ich wyniki leżą w interesie wszystkich państw członkowskich, ponieważ z reform tych i ich wyników skorzysta cała Europa, na przykład w formie spójności i sprawiedliwości społecznej, wyższego wzrostu, zatrudnienia, innowacji i konkurencyjności.

¹⁰ Odnośnie do roli edukacji w zapobieganiu radykalizacji zob. komunikat w sprawie zapobiegania radykalizacji postaw prowadzącej do brutalnego ekstremizmu (COM(2016) 379).

UE może wspierać wysiłki państw członkowskich. Niniejszy komunikat czyni z udoskonalenia i modernizacji edukacji kluczowy priorytet agendy UE. Określa on ukierunkowane działania na poziomie UE, które mogą wspierać państwa członkowskie w przeprowadzaniu reform, i wspiera stworzenie wspólnej agendy, która pozwoli zrealizować w praktyce cel polegający na zapewnieniu ogólnodostępnej edukacji wysokiej jakości.